

کریار
بوهوشو پینک
به ۳ مانک یک
به شش مانک دو
به سالیک چوار روپیه ده دا
اعلان یا ایشیکی خوبی
له یره دواییدا ده نوسرت
بو دو دیر ۳ آنه ده سینریت

پیشکوتن

حفته جار یک درده چیت

هوشنیک
بو پیشکوتن
ده نوسری

یکی به آنه یک

— (سال ۲ شماره ۶۳) — (روز پینچشمه ۳۰ شوال ۱۳۳۹ ۷ جولای ۱۹۲۱) —

پیکه وه بستن و خستیانته آوه وه . پیاویان له زن جیا
کرده وه سری پیاوه کانیان به باج شکان و تجاوزی
عرضی زن کرا . زکی زک پران هلدرا اوانه که نه یان
اهیشت تجاوزی عرضیان بکریت . خراب کوزران
یکی له شاهده کان وتی تورک ملیونیک ارمنی یان به
بی تقریبی کوشته وه ۳۵۰ هزاریشی له روی ازیته وه
مردوه پیک له شاهده کان نوانی که ۲۰۰ هزار ارمنی له
استانبول و ازبهر و حلب جنرال (فون ساندرس) و
قونسلموسی المان له حلب نجاتی دان ام جنرال له محکمه دا
وتی ضابط المان له توریکادا خریکی نه هیشتنی اوسر برینه
بون هتا بیان کرا .

۴

له المراقه وه

رئیس الوزرای بغداد به وزیره کافی یکان لوکومله دا
که ۱۶ حیران کیرا بو . له لایخی تشریفی هیبانی امیر
فیصل بو عراق نوانی که پیوسته بقدومی او احتفالیکی
وا بکریت له لایخی حکومت وطنیه وه که بو کوره بی او
جوان بی .

مجلس الوزرا به پیری همویان دایان نا جیکاییکی
باشی بو ریک بخریت و بو چونه وه پیری چی پیوست
بی بکریت . و حره تیکی ایچکار باشی بکیریت . و همو

محاکمه قاتل طلعت پاشا له محکمه دا

له وختی محاکمه دا زور رقی نوان (نالیان) حاکمیش
بو خاو برنه وهی اطفی اکل کرد . لپاشا (نالیان) چونی
سر برینی اوارمنیانه که له سالی ۱۹۱۵ دا بو نوانی لوانه که
نوانی امهیش بو که تجار بوله ارزنجان به دیل کیرا جندرمه
کلو پلوشتی همولی سنن تجاوزی دایک و خوشکی کرا .
لپاشا جکه له خوی همویان سر بران . خویشی بهوش
کوته سر زوی . له برلین دایکی له خوا دی پی وت
طاعت لیره به پکی کوی نادیتی . لپاشا که طلعت دی
دستی دایه شش آکر که یکی نا به طاعته وه به مردوی
خستیه سر زوی لوانه اکایان لی بو ۳ عالی به ناوبانک
(فون ساندرس) بو که بار له توریکادا قوماندان بو .

۴

تبریته نالیان

قاتل طلعت

ووتر

له براینه وه

نالیان که حکمی کشتنی طلعت پاشای بسرا ادرا
برائی کرد . به پی شهادت لسر سر برینی اومنی له سالی
۱۹۱۵ دا لوانه که شاهد وتیان آوه بو که هزار ارمنیان
برمه دره وه و له ساتیکدا سر بران برین . پینچصدیان

عراقيان له لايښي رئيس الوزراوه مدعون بواشترائي ام
احتفاله .

۶

هاتنه دنياي بش کر له امير افغانستان

شوی ه حزران امير افغانستان کوریکي هانوته
دنیا که بشی لی ده کریت . له « کابل » د شای و
خوشبیکي تواو نوینرا .

کوریکي کورهی چن وختیک لمو پيش به رشانه وه
مرد .

۶

مدرسه و مکتب

وا ابيه م لای بعضیک له یدين مدرسه و مکتبدا
فرقیکی زور هیه . اوانه سبب به تی نه کیشن و تحقیق
نه کردن خیالاتیکي وها له ذهنیاندا . چسپیوه . لبرأوه
مجبور بوم به بعضی بسط و بیان .

مدرسه : به او جیکایه ددین که مخصوصه بو
مطالعه و درس کوته وه یعنی معنای مکتبه و کو
مدرسه مستنصریه . مدرسه طبیه . مدرسه علمیه .
مدرسه حدیث . لم جیکایانه دا اوانه ی که تحصیلی علوم
آیه و دینیه اکن تیا انوینن و چند حجره یکی هیه و همو
بنا که عائد به وقفه .

مکتب : به او خانووه الین که بو خاطر نوسین
و تحصیل علم منال و هرزه کاران کراوه و دوامی تیا
اکن . اکثری رسمیه یعنی عائد به حکومته .

مدرسه و مکتب مدلول و محل استعمالان کرچه
جوی به لکن مقصد و غایه یان یکیکه . و کومکتب
دارالمعلمین . مکتب طبیه . مکتب هندسه . مکتب
حریه . مکتب بحریه . و مکتب ملکیه .

مدرسه : له سلیمانیدا له مز کوتاندا تشکیل کراوه
وا اکثریان له طرف امام مز کوت و یا له طرف ذاتیکي
تره وه بناوی خدمتیکي دینیه و ملیه وه و به خورایی و یا به

معاش به چند فقی یک درسی تیدا الیته وه
مکتب . و کوله مملکتان تر دا چرن له خارج
مز کوتاندا مدرسه بنایکي مسر بنجویه مکتبش وها
خانویکی خصوصیه یه . به نظر او علمانه ی که تیا
اخوینری له خونده وار شارازاگان چند معلم
(مدرس) یکی بو تعین کراوه له مدرسه دا
صرف و نحوی عربی قرائت فارسی . علوم دینیه .
منطق . کلام . بیان . عروض . حساب و هندسه .
حکمت و هیئت کون و سائره اخوینرت له مکتبدا
قرآن کریم . دینیه . صرف و نحوی عربی و فارسی
و انکلیزی و فرانسزی ... تاریخ انبیا . و اسلام و عمومی
جغرافیای عمومی و خصوصیه . هیئت . کشفیات جدیده
طبقات الارض . علوم ریاضیه . انشآت . فن میخانیکي
حکمت . کیا تشریح طب نباتات زراعت ثروت
علم اقتصاد ادبیات اجتماعات علم اخلاق سیاسیات
فنون عسکریه و سائره ی تیدا اخوینری .

احتیاج به بیان نا کا کله مکتبدا ترتیب و انتظامیکي
زیاتر هیه . چونکه مربوط نظام و قانو نیکه . هیئت
تدریسیه یان زوره جکه له بو ترتیبه شیان چند مأمور یکان
داناوه وله ترسی امتحان طلبه مکتب سعیهکی مناسب اکن
اگر چه له علوم دینیه و علم کلامدا به قدر فقی کان اشغال
ناکن لکن او درسانه ی کله مدرسه دا ناخوینری و بو
زمان حاضر زور پی و بسته مهارتیکي چاکي تیا پیدا اکن
ذاتاً تحصیل به نظر احتیاج زمانه وه لازمه بکری که
وابو بوجی له یین مدرسه و مکتبدا فرق اینرت من لام
وايه هر یکیکان نوعه منفعت و خدمتیکي هیه .
اوانه ش و روحانی و جسمانی یعنی احروی و دینیه و یه .

همومان ازانن چند مالی لمو پيش اگر اجنبی بهاتایه
شاره یکان ابو ترجمان له کل خوی بکرایه یا بهزار مرارت
و نیوه چل و قسماً به اشارت یکیکي عاقل بدوزریته وه
که له قصه ی بکیشتابه جوابدانه وهی هیچ ممکن نه بو .

اگر ترجمان بیوايه دیسان نیوهی افاده انسانی ابران و مقصد اصلی اکوری .

ایرو هر کس رو بکانه ولاته کان له سایه مکتبه وه ترکی . صربی . فرانسزی . انگیزی زان اونده زوره او اجنبی یه ممنون ابی هیچ مطلبیکی و سوالیکی نقصان و بی جواب نایبته وه . وله معلوماتدا مأموره کان دلیلیکی کافی یه .

ماویتی

۴

که یشتنی امیر فیصل به بصره

۲۴ خزیران

تاغراف له مندوب خاصه وه هاتوه که روز پنجشنبه وختن ایواری ساعت پنجی انگلیسی کیشته بصره وا دانرا که بیانی جمعه له پاپور بیته دوره وه . بلام بوتخره نکرا ساعت ۶ هاته دره وه پیش اوه که بیته دره وه له پاپور چونه ناو پاپور به پریه وه قوماندان بریطانیا و مستشار داخلیه و مشاور متصرف بصره ناجی بک سویدی و جعفر پاشای وزیر و شیخ احمد افندی شیخ داود و کوملیکی ترله بغدادی و بصره بی سلامیان له حضرت امیر و هاوریکانی کرد .

پاشا حضرت امیر هاته دره وه نماشا قشون بریطانیای کرد پاشا یکی له قوتاییه کانی مکتب بصره نطقیکی بخیر هاتی حضرت امیر خوینده وه . پاشا سواری اوتوموبیل بو لکل مستشار داخلیه اوانه پیش که جو بون به پریه وه سواری اوتوموبیل بون له درای اوتوموبیله کی حضرت امیره وه کوتنه بزوتن . مللا و اولای ریکا دسته دسته اهالی وسنا بون بخیر هاتی حضرت امیر بان ده کرد . هتا کیشته اوماله که متصرف بوی حاضر کردبو . پاش نو بژی خوتنان دسته دسته اهالی چونه زیارتی . حضرت امیر به رویکی خوش و زرده خنده محبتی ده نوان .

لوانه که چونه زیارتی شیخ کاظم دجیل نوانی که ملیکیتی عراق هر بو حضرت امیر لایقه چونکه خدمتیان بو عرب له دمیکه وه بناوبانکه .

حضرت امیر جوابی دایه وه که شکری هموتان ده کم که امنده ازیتنان کیشاوه له هاتندا . وله خوام ده ویت همولا موفق بکات بوشتیکی وا خیری ولاتی تیابی . اگر به خدمتی عرب به ناو بانکین امه واجیبکه بجی هینراوه امر و بش کوره و پچوکان نیه لسه هموه تحریک بون . من پچو کترین خادم بو شعبه بک .

له همو لایکه وه چپله لیدرا بژی امیر فیصل بژی امیر فیصل بژی (جالات الملک فیصل) بیزرا .

۴

۲۴ خزیران بصره

حضرت امیر شو رو ده کانه نجف ده اوتوموبیل حاضر بکن .

ناجی

۴

بصره

۲۹ مانک بیانی حضرت امیر ده کانه استاسیون بغداد .

۴

قوتابی مکتبه کانی بغداد کورج ده کرین

بو چونه پیری امیر فیصل

روز ۲۲ جون ناظر معارف کوملیکی کرت بو کورج کرتی قوتابی مکتبه به کان بو چونه پیر امیر فیصل .

۴

کوملی موصل بو چونه پیری امیر فیصل

وا زانراوه که کوملیک له موصل خویان حاضر کردوه

بچنه بغداد به پیر امیر فیصله وه .

۴

او شويئانه که له بغداددا اراز بئريته وه

له احتفالی امير فيصلدا

طاقى نصر داده مزريت وک لای خوارو.

(۱) لسرى کولانى صالحیه له کرخ (۲) لسرى
جسر مود له کرخ (۳) لسرى جسر مود له رصافه (۴) لو
شوبنه که جاده جسر مود و شریعة تازه يك ده کريت (۵)
له شریعة تازه نزيك مز کوتى مرجان (۶) له شریعة تازه
نزيك جسر سرى پيشو (۷) لسرى جاده اککخانه (۸)
لو سرى ام جاده به . ام طاقانه به نحر یکی ایچکار جوان
اراز بئريته وه . بو رازانه وه يان چن زانستیک دانراوه
له ۲ جولایه وه دست دکریت به رازانه وه يان :

۶

نات پينکرتون

کران له خودا

مردنی کتوپر

ديسان نجاتی بو

باشماوه به

نات پينکرتون که دى کابرا توره که کی هينايه ده رى
بی مالی بسر یا زانی امه جونیه پلاماری دایه و فرېدایه
خواره وه .

جونى هاسا و رایکرد . نات پينکرتون شويى کوت
که له دستى در نه کات . پلام نختیک پاش کوت . خوى
کورى ریشمىکى رشى هلواسى کونه شوین هاکرتى جونى
له هنى شوین جییکا پازنه کی دى چپ و راستى پیوه بو
پاش هنى کران جونى دى ده چوه میخانه بىکی واوه که
پیایى ناشیرین و شک لیکراوى تیا دا ده نیشته . جونى
نه پدزانی شو پنی هله کیرريت .

پينکرتون میخانه کی ده زانی لوه پيش چن کسىمىکی
لوى کرتبو .

پشت استور بو به و خو کورینه چوه ناو میخانه که وه
نزيك جونى لسرى مزیک دانیشته .

میخانه جى بىکی قاپى و بسىکی بو هينان .

پينکرتون زانی که جونى لی مور بوه وه . وک له وى
نه بی لا کوى قى کرد . پالی لی دایه وه دستى کرد به
کورانی ترکی . سبیلی له باخلى هينايه دره وه دستى کرد به
کیشانی دوکله کی کرد به کتر جونى دا .

جونى رقی لمه هاسا . وتی تو کیت ؟

لوساته دا ۱۳۰ مشترى لو میخانه به بون زور يان
جونى يان أناسى اگر شتيك روبدا یا بزنان امه پينکرتونه
دباره یاره بی جونى ده درا . لبرأوه جونى پشت استور

بو نرسى هيچ نه بو .

پينکرتون له جوانى خونيدا وتی آى تو کيت .

جونى وتی آوه بو تو نهاتره بزانی .

پينکرتون پيش مش-تيمىکی مالی به ميزه که دا به رقه وه

وتى کوابى تو چيته له من بوچ برسيارى من ده کيت .

جونى وتی چونکه شکم لينه . به دنکیکی برز وتی تو

به خفيه ده زانم پينکرتون راست بوه وه . وتی چاپخون له

جییکای ام قسه به توشى جزای خوت ده بی .

کرمه و بوله له همو لایکه ره برز بوه وه . همو لاینى

جونى يان کرت رويان کرده پينکرتون .

جونى وتی تو خفيه ی .

پينکرتون پيش وتی تو (جونى) يت .

جونى شش آکرى له باخلى هينايه دره وه و وری به

پينکرتون کرت پينکرتون پيش شش آکرى خوى درهينا .

جونى وتی ها ديتان راستم کرد که وتم خفيه به .

ماوتى

۶

ولى عهد زاپون له فرنسه و بلجیقا

تلغرافى (بروکسبیل) ده کینیت که پرنس (هیرو

هتو) ولى عهد زاپون پاش اود که زیارتى رسمى فرنسه ی

بجى هینا چو بو بروکسبیل ملک (البر) چو به پیره وه .

۶

بو زانین همو

به پی امرى مندوب السامى

اوان کسانه ی داوا ده کن که امتیاز يان بوه و ایشى

پیکراوه له عراق و حکومت عثمانى داوتى پيش شرى

سالى ۱۹۱۴ - ۱۹۱۸ با دست بکن به دانى معلومات

تاوا به وزارت تجارت بغداد له لاینى او امتیازه وه .

۶

اعلان

لمولا هچکس عرضحال یا ایش و کاریکی به محکمه

شرعیه بی پیویست نیه بیبانه دائره سیاسى اسرامر

حاکم یکسر مراجعت به محکمه شرعیه بکات .

قاضى سلیمانى

احمد مختار

۶

له چاپخانه حکومت له سلیمانى چاپ کرا .